

Het vergeten onderzoek

door prof. Willem W. Maduro

In 2004 nam een aantal sportschutters vrijwillig deel aan een onderzoek van het Instituut der Psychologie van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Dat onderzoek maakte deel uit van agressieregulatie bij verschillende groepen mensen. In dit onderzoek stonden leden van schietverenigingen centraal. Deelnemers moesten vier vragenlijsten invullen die gingen over agressieve gedachten, agressie, impulsiviteit en persoonlijkheidsfactoren...

Zo, is er bij u ook meteen een heel fel lampje gaan branden? Ja, lees dan verder. Nee, lees dan nog sneller verder!

Er deden 70 sportschutters mee, en een controlegroep van 141 mensen die geen sportschutter waren. Na selectie (ondermeer te weinig vrouwen om van belang te zijn) bleven er 59 sportschutters en 67 controlepersonen over. Beide groepen werden gematched op leeftijd, opleidingsniveau en etnische achtergrond.

Na een jaar kwam er een eindrapport. En wat had leidend onderzoekster drs. Marleen Nagtegaal vastgesteld? De belangrijkste conclusie was dat sportschutters significant hoger scoorden op sociale wenselijkheid. Omdat niet lang voor het onderzoek er in Tiel een sportschutter een aantal moorden had gepleegd, vond drs. Nagtegaal dat destijds logisch. (Mij ontgaat die logica, maar vooruit.)

Vanwege die hogere SW score werden overige analyses daar op gecorrigeerd. De sportschutters en de controlegroep werden vervolgens met elkaar vergeleken in de scores op agressie, impulsiviteit en drie persoonlijkheidsfactoren. Men vond significante verschillen tussen de groepen op veel variabelen. De controlegroep scoorde daarbij veel hoger op drie aspecten van impulsiviteit, namelijk *Lack of premeditation* (eerst doen, dan pas nadenken), *Urgency* (op basis van negatieve gevoelens impulsief handelen) en *Lack of perseverance* (geen doorzettingsvermogen). Ook scoorde de controlegroep (niet-sportschutters dus) hoger op de agressieladder. Fysieke agressie, woede en vijandigheid. En op persoonlijkheidsfactoren neuroticisme (emotionele instabiliteit) en psychoticisme (egoïstisch en weinig om anderen geven).

Leden van schietsportverenigingen scoorden alleen hoger op de variabele "extraversie" (op de buitenwereld geïntereerd).

Er waren nog meer analyses maar drs. Nagtegaal sloot het rapport af met: *'Kortom, in tegenstelling tot berichtgeving in de media, waarin sportschutters agressiever worden afgeschilderd dan anderen in de samenleving, komt uit ons onderzoek een ander beeld naar voren. Sportschutters scoren minder hoog op agressie en impulsiviteitsmaten en hebben alleen een verhoogde score op de variabele "Extraversie". Deze variabele duidt op een gerichtheid naar buiten, zoals het prettig vinden veel sociale contacten te hebben. Verder houden extraverte mensen van verandering en spanning.'*

Dat was dus in 2005 de voornaamste conclusie van de Erasmus Universiteit, Instituut der Psychologie, drs. Nagtegaal. Wat dit wetenschappelijk onderzoek feitelijk duidelijk maakte was dat sportschutters over het algemeen sociale, voor de wereld openstaande lui zijn. Soort van Betere Brave Burgers.

Verdomd, dát had ik mevrouw Nagtegaal toen ook wel kunnen vertellen! Maar goed, zij is doctorandus - tegenwoordig master in de psychologie - , en ik niet. Maar wat maakt het uit? Ik ben op dat gebied ervaringsdeskundige en zij heeft het klinisch vastgesteld. Een top-rapport, dus!

Wat is er van dat voor sportschutters gunstige rapport terecht gekomen? Een goede vraag gezien in het licht van de door het ministerie van Justitie en Veiligheid hardnekkig verdedigde E-screener. Direct na de rampzalige introductie (september 2019) van deze psychologische test werd maar liefst 24% van de wapenbezitters het wapenverlof afgepakt omdat ze sociaal wenselijke antwoorden hadden gegeven en dus verdacht waren. (Ja, wat wil je als je zo'n test baseert op psychologische profielen van *misdadigers*.)

Hoe kan dat, terwijl 15 jaar eerder al was vastgesteld - in een wetenschappelijke, niet politiek aangestuurde test - dat doorsnee sportschutters gewoon socialere mensen zijn dan de doorsnee burger!

En wat is er van mevrouw drs. Marleen H. Nagtegaal terecht gekomen? Ze moet wel een expert zijn omdat ze van 1995 tot maar liefst 2002 aan de Universiteit van Amsterdam klinische psychologie studeerde, gevolgd door drie jaar aan de Erasmus. Sinds 2005, dat is dus na het hierboven

besproken onderzoek, werkt ze bij het WODC. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum dat, volgens berichten in de media, danst naar de pijpen van het ministerie van Justitie en Veiligheid en onderzoeksresultaten aanpast op verzoek van de ambtenaren.

Aha...

Nu vraag ik mij af of het toeval is dat het argument van sociale wenselijkheid met

opzet zoveel gewicht in het algoritme van E-screener is toebedeeld. Een willens en wetens ingebouwde drempel. Eentje waarvan je wéét dat veel test-slachtoffers zullen struikelen over een karaktereigenschap die juist positief is en volgens het Erasmus onderzoek gekoppeld is aan een groep burgers - sportschutters dus - die lager dan gemiddeld scoren op nare karaktertrekken als agressiviteit, impulsiviteit en egoïsme.

Ik kijk in het E-screener dossier ondertussen nergens meer van op.

Hey, Marleen, kan jij, als objectief wetenschapper, werkend voor een inmiddels (als het goed is) onafhankelijk wetenschappelijk kenniscentrum, jouw bevindingen uit 2005 op korte termijn aan jouw hoogste baas, de minister van justitie en veiligheid, voorleggen?

Hey, alvast bedankt hè.

“Wat dit wetenschappelijk onderzoek feitelijk duidelijk maakte was dat sportschutters over het algemeen sociale, voor de wereld openstaande lui zijn.”

Retouradres
Postbus 1738
3000 DR
Rotterdam

PTT Post
Port betaald
Port Paye
Pays-Bas